

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2546/2547

นายประภากร เขมาอัจฉริยผลโจทก์ นางวิภา ทองบัว กับพวกจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง พ.ร.บ.การเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรมฯ มาตรา 58, ป.วิ.พ. มาตรา 221, พ.ร.บ.อนุญาตตุลาการฯ มาตรา 24, พ.ร.บ.การเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2524 มาตรา 58

ย่อ / หลักกฎหมาย

พ.ร.บ.การเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรมฯ มุ่งคุ้มครองการเช่าที่ดินเพื่อการทำนาเป็นจุดหมายหลัก จึงได้ให้คำนิยามไว้ในหมวด 2 การเช่านาในมาตรา 21 ว่า "นา" หมายความว่า ที่ดินที่เช่าเพื่อทำนาทั้งหมดหรือเป็นส่วนใหญ่ "ทำนา" หมายความว่า การเพาะปลูกข้าวหรือพืชไร่ "พืชไร่" หมายความว่า พืชซึ่งต้องการน้ำน้อยและอายุสั้น หรือสามารถเก็บเกี่ยวครั้งแรกได้ภายใน 12 เดือน จึงเป็นกรณีที่กฎหมายบัญญัติคำนิยามไว้โดยเฉพาะ จะนำเอาความหมายตามที่พจนานุกรมบัญญัติไว้มาใช้บังคับไม่ได้ กล่าวคือพืชที่อายุสั้น ส่วนพืชล้มลุกไม่ใช่พืชที่ต้องการน้ำน้อยและอายุสั้น หรือสามารถเก็บเกี่ยวครั้งแรกได้ภายใน 12 เดือน กล่าวคือพืชล้มลุกจึงไม่ใช่พืชไร่ตามนิยามข้างต้น โจทก์ซึ่งเช่าที่ดินเพื่อปลูกต้นกล้วยและพืชล้มลุกจึงไม่ใช่ผู้เช่านาตาม พ.ร.บ.การเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรมฯ เมื่อการเช่าที่ดินของโจทก์ไม่ใช่การเช่านา การที่คณะกรรมการการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (คชก.) จังหวัดราชบุรี วินิจฉัยว่า การเช่าที่ดินของโจทก์เป็นการเช่านาจึงเป็นการขัดต่อกฎหมาย ศาลมีอำนาจปฏิเสธไม่รับบังคับตามคำชี้ขาดนั้นได้ตาม พ.ร.บ.การเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรมฯ มาตรา 58 ประกอบ ป.วิ.พ. มาตรา 221 และ พ.ร.บ.อนุญาตตุลาการฯ มาตรา 24 อันเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะเกิดเหตุ

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยที่ 2 โอนขายที่ดินโฉนดเลขที่ 10833 ตำบลดอนจัว (อ่างทอง) อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี เนื้อที่ 1 ไร่ 3 งาน 24 ตารางวาให้แก่โจทก์ในราคา 180,000 บาท ด้วยวิธีการชำระเงินสดกับรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างออกจากที่ดิน หากจำเลยที่ 2 เพิกเฉยให้จำเลยที่ 2 ส่งโฉนดที่ดินเลขที่ 10833 แก่โจทก์ เพื่อดำเนินการทางทะเบียน โดยถือเอาตามคำพิพากษาแทนการแสดงเจตนาของจำเลยที่ 2 และให้จำเลยที่ 2 รับเงินค่าที่ดินจำนวน 180,000 บาท จากโจทก์ จำเลยที่ 1 และที่ 2 ให้การ ขอให้ยกฟ้อง ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง โจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค 7 พิพากษายืน โจทก์ฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "คดีนี้โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยที่ 2 โอนขายที่ดินพิพาทแก่โจทก์ตามคำชี้ขาดของ คชก. จังหวัดราชบุรี ซึ่งตามพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.2524 มาตรา 58 บัญญัติให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการพิจารณาพิพากษาตามคำชี้ขาดของอนุญาตตุลาการในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับแก่การพิจารณาพิพากษาคำวินิจฉัยหรือคำสั่งของ คชก. ตำบลหรือคชก. จังหวัด ในกรณีนี้โดยอนุโลม ซึ่งตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 221 บัญญัติว่าการเสนอข้อพิพาทให้อนุญาตตุลาการชี้ขาดนอกศาลให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยอนุญาตตุลาการ ขณะเกิดเหตุคดีนี้คือพระราชบัญญัติอนุญาตตุลาการ พ.ศ.2530 ซึ่งมาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติอนุญาตตุลาการดังกล่าวบัญญัติว่า ในกรณีที่ศาลเห็นว่าคำชี้ขาดไม่ชอบด้วยกฎหมายที่ใช้บังคับแก่ข้อพิพาทนั้น ให้ศาลมีอำนาจทำคำสั่งปฏิเสธไม่รับบังคับตามคำชี้ขาดนั้น ข้อเท็จจริงจากคำฟ้อง

และคำให้การของจำเลยทั้งสองรับกันฟังเป็นยุติได้ในเบื้องต้นว่า โจทก์เช่าที่ดินจากจำเลยที่ 1 เพื่อปลูกต้นกล้วยและพืชล้มลุก คดีมีปัญหาวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์ว่า การเช่าที่ดินพิพาทระหว่างโจทก์กับจำเลยที่ 1 ได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.2524 หรือไม่ โดยโจทก์ฎีกาว่าต้นกล้วยและพืชล้มลุกเป็นพืชไร่ตามคำนิยามในพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.2524 ด้วยเหตุผลตั้งที่โจทก์อ้างมาในฎีกา ดังนั้นโจทก์จึงได้รับความคุ้มครองจากพระราชบัญญัติดังกล่าวนั้นเห็นว่าตามความมุ่งหมายของการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามนัยแห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวนั้นมุ่งคุ้มครองการเช่าที่ดินเพื่อการทำนาเป็นจุดหมายหลัก ดังนั้น พระราชบัญญัตินี้จึงได้ให้คำนิยามไว้ในหมวด 2 การเช่านา ในมาตรา 21 ว่า "นา" หมายความว่า ที่ดินที่เช่าเพื่อทำนาทั้งหมดหรือเป็นส่วนใหญ่ "ทำนา" หมายความว่า การเพาะปลูกข้าวหรือพืชไร่ "พืชไร่" หมายความว่า พืชซึ่งต้องการน้ำน้อยและอายุสั้นหรือสามารถเก็บเกี่ยวครั้งแรกได้ภายในสิบสองเดือน จากคำนิยามดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการเช่าที่ดินอันจะได้รับความคุ้มครองจากพระราชบัญญัตินี้จะต้องเป็นการเช่าที่ดินเพื่อการทำนาตามนัยที่พระราชบัญญัตินี้ให้คำนิยามไว้ อันมีความหมายเฉพาะ จะนำเอาความหมายตามที่พจนานุกรมบัญญัติไว้มาใช้ไม่ได้ โจทก์เช่าที่ดินของจำเลยที่ 1 ปลูกต้นกล้วยและพืชล้มลุก เห็นว่า กล้วยไม่ใช่พืชที่อายุสั้น ส่วนพืชล้มลุกไม่ใช่พืชที่ต้องการน้ำน้อยและอายุสั้น หรือสามารถเก็บเกี่ยวครั้งแรกได้ภายในสิบสองเดือน กล้วยและพืชล้มลุกจึงไม่ใช่พืชไร่ตามความหมายของคำนิยามดังกล่าวโจทก์จึงไม่ใช่ผู้เช่านาตามพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.2524 ฉะนั้น การที่ คชก. จังหวัดราชบุรี วินิจฉัยว่า การเช่าที่ดินของโจทก์เป็นการเช่านาและวินิจฉัยให้จำเลยที่ 2 ขายที่ดินพิพาทให้แก่โจทก์ จึงเป็นการขัดต่อกฎหมายศาลมีอำนาจปฏิเสธไม่รับบังคับตามคำชี้ขาดนั้นได้ตามบทบัญญัติดังกล่าวมาแล้วที่ศาลล่างทั้งสองพิพากษามานั้น ศาลฎีกาเห็นชอบด้วยในผล ฎีกาของโจทก์ฟังไม่ขึ้น" พิพากษายืน

องค์คณะ

ปรีดี รุ่งวิสัย · ทองหล่อ โฉมงาม · เฉลิมศักดิ์ บุญยงค์

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/2546/2547>